

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT

ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr F. J. J. Buijtenendijk, Dr K. Dijk, Prof. Dr V. Hepp, Drs C. Tazelaar en Dr B. Wielenga

Medewerker(s): Dr H. A. van Andel, Solo; J. van Andel, 's Gravenhage; Dr H. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Besta, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Des W. E. Engelkes, Harderwijk; Prof. Dr F. W. Groshede, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. R. Kuiper, Haarlem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's Gravenhage; Dr F. C. Meijer, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr K. Schilder, Delft; Dr W. J. A. Schouten, Kampen; Dr J. Thijss, Meppel; Dr H. Th. Vollenhoven, 's Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's Gravenhage.

Adres der Redactie:

Prof. Dr V. HEPP, Van Breesstraat 14, Amsterdam.

Drukkers-uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58 — Postrekening No. 30000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland en Ned. Indië f2.— per jaar.
Advertentie: 35 ct. per regel.

INHOUD: Samenwerking van alle Gereformeerden. III —
Eit. de Schrift: Vrijwillig lieden (Matth. 28:30). — Kerkelijk
Leven: De loochening der Gemeene Gratie. XIII (slot). De
Vrijheid onzer Vrije Universiteit. De parken te buiten. —
XI. — Wijsbegeerte: In de school der wijsbegeerte. XVI. —
Lijst van en Kunst. Nieuwe Boeken. — Zending en Evm-
gelisatie: De Nat. Chr. Conferentie te Schanghai. — III
de Buitenlandse Kerken. — Perschoon. — Stemmen uit
onze Kerken. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

SAMENWERKING VAN ALLE GEREFORMEERDEN. III.

Omstreekt over de gedeeldheid en machteloosheid van
het Christendom is eerste voorwaarde om te staan
naar betere toestanden.

Dat alle geloofgen in één kerkelijk verband samen-
leven, zal in deze bedeeling nooit worden aanschouwd.
Maar de kerkelijke eenheid is de eenige niet. Er is
ook een eenheidsbetoon mogelijk buiten het terrein
van het kerkelijk instituut. Dit duiden we hier
aan als samenwerking.

Zoo beschouwd moet samenwerking het eerst ge-
zocht met hen, die met ons op één belijdenisbodem
staan. Vandaar ons pleidooi voor samenwerking aller
Gereformeerden.

De samenwerking aller Gereformeerden kan onzes
inzins slechts tot stand komen onder drieërlei
beding.

Het eerste is dit, dat wij tot het terrein, waarop
we elkander ontmoeten en dat noodzakelijk buiten
het institutioneel kerkelijke moet liggen, aan alle kerk-
lijke geschillen ten aanzien van toegang ontzeggen.

Het kerkelijke moet er beslist buiten blijven,
anders, de geschiedenis is daar om het te bewijzen,
wordt de goede gang der samenwerking van stonde
aan gestoord.

Het is volkomen waar, dat onze belijdenis, welke
ons natuurlijkerwijze tot basis van samenwerking
geboden is, zich ook over de kerk uitsprekt.

Van ondergeschikt belang is dit vraagstuk aller-
minst.

Toch raken onze verschillen in deze de uit-
legging der belijdenis en niet de belijdenis zelf.

Op alle overige punten zijn we het zelfs in de
uitlegging der belijdenis met elkander vrijwel eens.

Daarom is er niet het geringste bezwaar onze
Gereformeerde belijdenis als grondslag te be-
houden.

Mits we er ons voor wachten het kerkelijke vraag-
stuk, zoals dit zich aktueel aan ons voordoet —
en hieronder begrijpen we ook de kwestie aangaande
de bekende zinsnede uit artikel 36 der Nederl.
Geloofsbelijdenis — op de gemeenschappelijke tafel
te leggen en aan te snijden.

Over de belijdenis inzake de kerk behoeft dus
niet geheel en al te worden gezweven.

Maar wel over de toespitsing daarvan in aktuele
kerkelijke geschillenpunten.

Bij de samenwerking moeten we daarin elkander
over en weer ontzien en verdragen.

Houdt dit de verbintenis in om zolang de samen-
werking duurt, de kerkelijke geschillen nooit en
nergens ter sprake te brengen?

Dat zouden wij niet gaarne beweren.

Wij gelooven, dat dit een onmogelijken toestand
zou scheppen.

Kerkelijke geschillen geheel te laten rusten is
niet doenlijk.

Daar zijn ze te ernstig voor.

Ook het broederhart zou zich daartegen verzetten.

Indien we meenen, dat onze broeder in dit stuk
dwaalt, mogen we niet koelweg spreken: laat hij
dwalen.

Hij van zijn kant en wij van onzen kant mogen
pogen elkander te overtuigen.

Maar — en hierop valle de nadruk — dit ge-
schiede niet op het terrein der samenwerking.

Buiten dat terrein houden we ieder nog een
eigen terrein over.

Wij hebben om eets iets te noemen, ieder een
kerkelijke pers.

Dat daarin vrijuit over het kerkelijke vraagstuk
moet kunnen worden geschreven, spreekt haast
vanzelf.

Anders zouden wij spoedig het kerkelijk indif-
ferentisme binnenhalen.

En dat mogen noch kunnen wij voor onze ver-
antwoording nemen.

Ieder strijde met de geestelijke wapenen, welke
hem ten dienste staan, voor zijn eigen kerk.

Dat behoort aan de samenwerking geen afbreuk
te doen, wanneer wij het eigen en het gemeen-
schappelijk terrein maar streng gesepareerd
houden.

Dat dit af en toe zelfbeheersching zal vergen,
mag niet worden ontweerd.

Als in de kerkelijke pers de strijd eens heftig
gevoerd wordt, heeft men een overwinning op zich-
zelf te behalen, om met zijn kampioen op het
gemeenschappelijk gebied der samenwerking schou-
der aan schouder te staan.

Maar tot zulk een zelfoverwinning zal het her-
haaldelijk moeten komen.

Men zal zich tot regel moeten stellen op het
gemeenschappelijke terrein te vergeten, wat op af-
zonderlijk terrein is voorgevallen.

Is dit een onverkomelijke eisch?

Doch hoe dikwijls ziet men niet, dat politieke
tegenstanders, wanneer zij in het parlement den
degen hebben gekruist, bij het sluiten van de ver-
gadering vriendschappelijk met elkander opwande-
len? Dat zij elkander bij menige nationale actie
hartelijk steunen?

Waarom zou dit dan ook niet bij kerkelijke tegen-
standers, die evenwel ondanks alles geloofsgenooten
zijn, niet kunnen?

Wij blijven erbij: onbereikbaar is dit niet.

Wij hebben ons slechts te oefenen in zelfover-
winning.

En die oefening zal rijk worden beloond.

Elke zelfoverwinning zal stalen en de samenwer-
king hechter maken.

Want wie zichzelf overwint is sterker dan die
een stad inneemt.

We komen nu tot het tweede beding.

Van die samenwerking aller Gereformeerden zal
niet alleen het institutioneel kerkelijke, maar ook de
politieke aktie moeten worden uitgezonderd.

In de politiek staan we voor historische toe-
standen.

Gewichtige momenten in het verleden hebben
reeds tot nauwere aanensluiting gedwongen.

Die aanensluiting liep niet langs confessionele
lijn.

Hoewel de anti-revolutionaire partij voor het
overgrote deel voorstanders van de Gereformeerde
wereld- en levensbeschouwing in haar gelederen
teit, behooren tot haar ook leden van andere rich-
ting.

Een man als Talma, die tot de ethischen moest
worden gerekend, heeft in de anti-revolutionaire
partij geen onbelangrijke plaats ingenomen.

En omgekeerd is een Gereformeerde man als Jhr
Mr A. F. de Savornin Lohman een der voormannen
van de Christelijk-Historische partij.

Wel kunnen wij van deze politieke samenwerking
voor ons doel iets leeren.

Die samenwerking baseert zich op een vast pro-
gram van beginselen en wordt overeenkomstig de
omstandigheden steeds aangevuld door een program
van aktie.

Ook hier dus geen samenwerking in het wilde
weg.

Overigens behoeven we er niet om te treuren,
dat het politieke buiten het terrein van onze sa-
menwerking moet worden gehouden, wij historische
banden niet lichtvaardig mogen worden verbroken.

Politiek is altijd een zeer explosieve stof.

Er zit steeds een beetje buskruit in.

En nu behoort maar een praktische politieke
kwestie zich op te doen, waarover de gevoels-
onder de mannen en vrouwen van Gereformeerde
confessie verdeeld zijn, of heel onze samenwerking
zou dreigen uiteen te springen.

Evenals de Gereformeerden tot verschillende ker-
ken behooren, behooren ze ook tot verschillende
politieke partijen.

Of die partijen op den duur nog eens tot elkander
zullen komen is een politieke zaak.

Men eerbiedige in deze het bestaande.

Want al valt het institutioneel-kerkelijke en het po-
litieke af, het terrein van samenwerking blijft nog
groot genoeg.

Als derde beding zouden we willen stellen, dat
steeds het beginsel of wil men de belijdenis ga-
boven personen.

Er zullen onder andere richtingen licht mensen
gevonden worden, met wie men, zoo men per-
soonlijke sympathie liet spreken, liever zou samen-
werken dan met vele Gereformeerde belijders.

Prof. Gunning b.v., wiens leven en werk nu
wordt beschreven, was een man om van te houden.

Hij trok aan, waar anderen in eigen kring soms
afstootten.

En dit voorbeeld uit het verleden zou met voor-
beelden uit het heden kunnen worden vermeerderd.

Vele ethischen leggen in hun omgang een fijn-
heid van vormen, een aristocratische elegance aan
den dag, die op Gereformeerden soms sterke beko-
ring oefenen, terwijl deze zich aan zekere grofheid
en veronachtzaming van wellevendheidseischen in
eigen kring ergeren.

Ook komt men vaak onder den indruk van de
oprechte vroomheid, die bij ethischen en ook onder
de sektarische groepen gevonden wordt en — laat
zich daardoor veroveren.

Persoonlijke motieven dringen soms om samen-
werking in andere richting te zoeken dan in die
der andere Gereformeerden.

Toch mag aan persoonlijke sympathieën de groote
zaak der samenwerking tusschen hen, die God
krachtens hun belijdenis op samenwerking heeft
aangewezen, niet opgeofferd.

Al zou onder ons de geestelijke fijnheid ontbreken,
dan nog zouden wij als Gereformeerden elkander
zoeken.

Toch wordt die ook bij ons niet geheel gemist.
De Gereformeerde stelt zijn persoonlijkheid niet
voorop, want hij weet, dat die moet achterstaan
bij de waarheid, waarin God wordt verheerlijkt.

En kinderen Gods, bij wie innige godsvrucht uit
stille daden spreekt, men kan ze bij ons ontmoeten,
zoo men ze maar ontmoeten wil.

Maar wat ons tot elkander drijft mag geen per-
soonlijke voorkeur zijn, maar liefde tot de Gere-
formeerde belijdenis en de Gereformeerde belijders.

En waar de zwakheid van den geloovige een
van de grondzuilen der Gereformeerde waarheid
is, zal, wanneer we elkander als zwakken de hand
reiken, in deze onze zwakheid onze macht blijken
te bestaan.

HEPP.

UIT DE SCHRIFT.

Vrijwillig lieden.

En als zij den lofzang gezongen hadden, gingen zij
uit naar den Olijfborg.

Mattheus 26:30.

Peinze uwe ziel over dit uitgaan van Jezus.

Uw Heiland staat hier in de poort van Zijn
lijdensweg. Het is hier een beslissend oogenblik.
Uit de Paaschzaal naar buiten, dat is de beslis-
sende stap.

En nu zien wij den Christus vrijwillig, wetend
en wilkend, dien stap doen. „En zij gingen uit naar
den Olijfborg”.

Jezus weet, wat bij dien Olijfborg Hem wacht.
Het gordijn, 't welk voor het oog der discipelen
het lijdenstooneel nog verborg, was voor Hem op-
getrokken en de geheele afloop lag voor Zijn blik
open. Hij zag Zichzelf daar in den Olijvenhof
gruipen en binden; Hij zag Zich vandaar voeren
naar Jeruzalem, naar Kajafas, Pilatus, Herodes,
naar Golgotha; Hij zag en kende heel dien weg,
die bij den Olijfborg aanving en op het kruis ein-
digde. En nu is het dit wat hier staat, dit wat